

Nieuwsbrief zwarte stern

April 2024

Beste deelnemers en vrijwilligers aan het project zwarte stern,

Het is alweer bijna eind april, dus de hoogste tijd om de vlotjes uit te leggen. In de eerste week van mei verkennen zwarte sterns de vlotjes al, waarna in de tweede week van mei de keuze voor de broedlocatie wordt gemaakt.

In het contract is aangegeven waar u de vlotjes uitlegt. Als u vindt dat een andere plaats geschikter is, bijvoorbeeld met wat meer slootbegroeiing of een mooiere oever, dan kunt u van plek wisselen. Dat moet u dan wel komende week doorgeven aan onze veldcoördinator, René Faber: kantoor@rijnvechtenvenen.nl.

Met 220 broedparen in 2023 eindigde het jaar negen procent onder het tienjaars gemiddelde van 241 broedparen. Totaal werden 211 pullen vliegvlug, een broedsucces gelijk aan het tienjaars gemiddelde van 1,0. De zwarte stern komt algemeen voor in ons werkgebied en daar moeten we zuinig op zijn. Dat doen we ieder jaar weer door broedvlotjes met zorg en aandacht uit te leggen.

Nieuwe vlotjes

Ook bij zorgvuldig gebruik hebben onze vlotjes een eindige gebruiksduur en kunnen ze zodanig versleten zijn dat vervanging op z'n plaats is. Het is beter om niet te wachten tot er nog maar vijf over zijn, maar ze tijdig aan te vullen. Nieuwe vlotjes zijn op verschillende plaatsen in ons werkgebied beschikbaar. U kunt ze ophalen bij:

Wim Kastelein, Hoofdweg 40, Zegveld 3474JG Tel. 0348-691809 / 0616696054

Arie van Zutphen, Portengen 70, Kockengen 3628 EG Tel. 0346242236 / 0616462001

Stef de Lange, Demmerikse kade 21, Vinkeveen 3645 AZ Tel. 0612870936

Wilt u voor u vlotjes ophaalt wel even bellen? Als het u niet mogelijk is de vlotjes zelf op te halen, neem dan even met mij contact op: telefoon 06-51579800 of e-mail

leen@heemskerk-almere.nl

Locatie

We kunnen het niet genoeg benadrukken en daarom komen we er ook ieder jaar op terug: zorgvuldig uitgelegde vlotjes in een rijk begroeide omgeving zijn de beste waarborg voor een goed broedsucces. De kolonie in Kamerik die met camera's wordt gevolgd bevestigt dat opnieuw. Het natuurlijk broedhabitat van de zwarte stern is een directe nestomgeving, die voor 50% begroeid is met waterplanten.

We weten dat het goed uitleggen van vlotjes een veel werk is, maar als ergens geldt dat een goed begin het halve werk is, dan is het wel hier. Het kan het verschil maken tussen een wel en niet succesvol broedsel.

Kamerik 29 juni 2023

Bovenlanden 3 jun 2023

- a. Zorg voor een juiste aankleding. Knip de oude begroeiing van vorig jaar er af (niet trekken, want dan trekt u ook de onderlaag mee). Het ideaal uitgelegde vlotje is deels kaal met aan de rand voldoende begroeiing, waar kleine kuikens zich bij gevaar kunnen verbergen. Het liefst waterplanten als munt, vergeet-me-nietje en dergelijke die het water ingroeien en niet het vlotje overwoekeren. Vermijd grasbulten en kluiten. Vlotjes waarop beschutting is van planten worden minder snel verlaten. Zorg dat er geen steile overgang is van water naar vlotje. Kuikens van een paar uur oud kunnen al een behoorlijk heuveltje beklimmen om weer in het nest te komen, maar dat moet niet steil zijn. Met een rechte overgang van water naar vlotje hebben ze grote moeite, ze komen daar niet tegenop, raken vermoeid en verdrinken. Probeer wat begroeiing of dood materiaal over de randen te laten hangen. Bij weinig houvast op het vlotje kun je aan de randen een stukje rietmat of iets dergelijks nieten waaraan de kuikens zich kunnen optrekken en wat er niet afspoelt of waait.

Zorg op de rest van het vlotje voor een vlakke omgekeerde graszode of modder, afgedekt met dood slootmateriaal waar de sterns zelf een nestje van kunnen maken.
Kamerik 1 juni 2022

- b. Leg ze uit op de juiste plaats. Voorkeur heeft een sloot met ene rijke begroeiing, maar als er in de sloot de oever aan (0,5 meter is dan voldoende). Liefst in een sloot waar de oeverbegroeiing het water in de overgang is van oever naar water. Als er begroeiing is, bijvoorbeeld plomp of planten die uit de oever graag wat verder uit de oever leggen, in de beplanting. De kuikens gebruiken de bladeren om zich verplaatsen. De camerabeelden leren ons dat kuikens bij verplaatsing open water zoveel mogelijk gebruiken.
- c. Leg voldoende vlotjes uit met de juiste onderlinge afstand. De vlotjes worden uitgelegd op minimaal vijf meter van elkaar, met voorkeur voor tien meter, maar ook niet meer. Dus niet uitleggen over de volle lengte van de graslandstrook die niet wordt gemaaid. Bij een te grote onderlinge afstand kunnen de vogels niet genoeg profiteren van een gezamenlijke afweer tegen predatoren. De alarmafstand is gemiddeld niet meer dan honderd meter.

De omgeving van de vlotjes is belangrijk

Demmerik 14 juni 2023

Mooi uitgelegde vlotjes geven geen garantie dat er sterns gaan broeden. Als ze er al succesvol broeden is de kans dat ze er terugkeren wel groter.

Als we één andere verbetering willen meenemen uit het camera-onderzoek, dan is het wel het belang van randenbeheer. Ze bieden niet alleen rust, maar zijn ook een bron van insecten waar sterns graag op foerageren. Als de nieuwe pakketten voor duurzaam slootbeheer een succes worden, gaat dat ook zeker onze zwarte sterns helpen.

Eerder hebben we een flyer gemaakt over hoe je vlotjes goed uitlegt. U vindt deze [hier](#).

Monitoring

Alleen dankzij het tellen van broedparen en het meten van broedsucces kunnen we zichtbaar maken dat we succesvol zijn. Een gezamenlijke inspanning van agrariërs en vrijwilligers. Iedere extra waarneming verhoogt de kwaliteit van het eindproduct, laat dus geen waarnemingen verloren gaan. De meesten van u hebben een smartphone. U kunt me altijd **appen op 06-51579800** of mailen: **leen@heemskerk-almere.nl** wanneer u ziet dat de sterns weer terug zijn, of boven de vlotjes hangen. Als u eieren telt hoeft u allen maar in de

juiste volgorde het getelde aantal door te geven. Bijvoorbeeld: 3; 2; -; 1 als het de eerste vier vlotjes betreft. Een fotootje appen van het telformulier na een telling is ook prima. Er zijn er onder u steeds meer die dat al doen en het wordt zeer op prijs gesteld.

25 jaar bescherming zwarte stern 1998 - 2022

Het is 25 jaar geleden dat wat nu heet BoerenNatuur Rijn, Vecht & Venen een werkgroep startte om de zwarte stern meer kansen te geven in ons agrarisch gebied. Doel was en is nog steeds om de zwarte stern duurzaam te behouden als algemene broedvogel in het veenweidengebied van Noordwest-Utrecht en daarin zijn we geslaagd.

Om daar bij stil te staan en dat te vieren is er 17 april een bijeenkomst geweest bij KTC Zegveld en is er een boekje gemaakt waarin verslag wordt gedaan van wat er is bereikt. Tevens is er uit de camera-opnames door Jan Willem Mulder een film samengesteld 'De zwarte stern, van vestiging tot eileg'. In deze film kunt u van dichtbij zien hoe de sterns na terugkomst een locatie met vlotjes in bezit nemen.

Het verslag van de avond vindt u [hier](#).

Links

Het rapport '25 jaar bescherming zwarte stern, 1998 - 2022' vindt u [hier](#).

Het jaarverslag van 2022 vindt u [hier](#).

De link naar de film 'De zwarte stern, van vestiging tot eileg' vindt u [hier](#).

Wij hopen dat u ook in 2024 weer enthousiast meedoet en dat het een heel mooi jaar wordt, niet alleen voor u persoonlijk, maar ook voor de zwarte stern.

Met vriendelijke groet

Werkgroep zwarte stern
Leen Heemskerk